

23. JAKOU DŮLEŽITOST MÁ SVATÝ RŮŽENEC?

A) HISTORICKÉ ZPRÁVY O RŮŽENCI:

Kdy vznikla modlitba růžence?

Růženec má velmi starobylý původ. Zdá se, že spadá do XII. století, kdy už byl recitován po nějakou dobu kartuziánskými mnichy. Brzy potom se rozšířil do celého katolického světa a měl různé rysy, ale vždy zachovával vzývání Nejsvětější Panny Marie. Oblíbenost růžence je také potvrzena velkým počtem bratrstev a spolků, které, ať v minulosti nebo za našich dnů, nesou jeho jméno. Liturgická oslava na počest Panny Marie Růžencové se slaví 7. října. Byl to papež Řehoř XIII., který oslavu přenesl na tento den a nahradil jí slavnost Panny Marie Vítězné, kterou jeho předchůdce svatý Pius V. ustanovil na připomínku úspěchu křesťanské flotily u Lepanta nad tureckou flotilou, která ohrožovala benátské břehy.

Co řekli někteří papežové o růženci?

Když se růženec rychle rozšířil v církvi, byl velmi brzy upraven, oficiálně uznán a doporučován věřícím od papežů.

- Papež, který první určil oficiálně jeho základní formu, udělil mu duchovní význam, zdůraznil jeho hodnoty, a tudíž ho doporučil Božímu lidu, byl dominikán **svatý Pius V.** Významné jsou: bula *Consueverunt* z roku 1569 a dále *Salvatoris Domini* z roku 1572, která je opravdu velkou chartou růžence. Byla napsaná po vítězství křesťanství u Lepanta.
 - Dalším velkým papežem růžence byl **papež Lev XIII.** On sám byl velmi oddaný této modlitbě, věnoval jí 22 dokumentů. Označil ji za „snadný způsob, jak nechat proniknout a vstoupit do duší hlavní dogmata křesťanské víry“.
- V roce 1883 stanovil, aby celý měsíc říjen probíhajícího roku a v budoucnu všechny měsíce října byly zasvěceny a věnovány nebeské „Panně Růžencové“. Z roku 1891 si připomínáme významnou definici, kterou dal růženci: „Jako průkaz naší víry je souhrn úcty, která náleží Marii“. V roce 1892 vysvětluje svá

doporučení ohledně modlitby růžence, když říká, že v něm „jsou tak dobře a tak užitečně spojeny vynikající forma modlitby, účinný prostředek pro zachování víry a znamenitý ideál dokonalé ctnosti: je velmi správné, že opravdoví křesťané ho měli často v rukou a plně ho rozjímal“. V roce 1898 říká, že „růženec tvoří velmi vynikající formu soukromé modlitby a nejučinnější prostředek pro dosažení věčného života“ a že „v nejvyšší hodině budou ctitelé růžence potěšeni mateřskou něhou Panny Marie a spočinou sladce na jejím klíně“.

- **Papež svatý Pius X.** oceňoval a miloval růženec a recitoval ho věrně před svým pontifikátem a v jeho průběhu. Tvrdil: „Růženec je znamenitou modlitbou, která znovu připojuje k rozjímaní tajemství našeho náboženství a k nejsvětějším modlitbám prostřednictvím Nejsvětější Panny. Musíme žít nejdražší nadějí, aby prostřednictvím tohoto konání nám Pán udělil nejlepší milosti.“ Ve své závěti doporučil růženec jako „modlitbu, která vždycky po modlitbě liturgické je mezi všemi nejkrásnější, nejbohatší, tou, která se nejvíce líbí Nejsvětější Panně Marii“.
- V důležitých encyklikách a projevech vyvyšovali a zdůrazňovali růženec **Benedikt XV.** a **Pius XI.**, jemuž je připisována podněcující věta, často zmiňovaná: „Mohli bych obrátit svět, kdybych měl vojsko, které by recitovalo růženec“.
- Od **Pia XII.** je naopak známá definice: „Růženec je syntézou celého evangelia, zprostředkování tajemství Páně, večerní obětí, korunou růží, hymnem chvály, modlitbou rodiny, souhrnem křesťanského života, jasným znamením nebeské přízně, ochranou pro očekávání spásy“.
- **Bl. Jan Pavel II.**, dne 16. října 2002, publikoval apoštolský list *Rosarium Virginis Mariae*, u příležitosti 1200. výročí *Encykliky Supremi apostolatus officio*, kterou Lev XIII.,

10. září 1883, dal počátek publikaci řady dokumentů věnovaných právě růženci. Ačkoliv je „charakterizován svou mariánskou tvářností“, píše Jan Pavel II. v úvodu k listu, růženec „je modlitbou s kristologickým srdcem“, který svou „jednoduchostí a hloubkou zůstává také v tomto třetím tisíciletí modlitbou velkého významu a určenou k tomu, aby přinášela plody svatosti“. Jan Pavel II. prohlásil rok od října 2002 do října 2003 „Rokem růžence“, a pozval k recitaci této modlitby, která „vede do samotného srdce křesťanského života a nabízí řádnou a plodnou duchovní a výchovnou příležitost pro osobní kontemplaci, pro formaci Božího lidu a novou evangelizaci“.

- V mnoha promluvách a projevech doporučoval modlitbu růžence nynější emeritní papež **Bendikt XVI.** a současný papež **František** nedávno řekl: „... rád bych poukázal na důležitost a krásu modlitby svatého růžence. Odříkáváním Zdrávasů jsme přiváděni ke kontemplaci Ježíšových tajemství a rozjímání ústředních momentů Jeho života, aby byl On - stejně jako pro Pannu Marii a svatého Josefa - středem našeho myšlení, naší pozornosti a našeho jednání. Bylo by krásné, kdyby se zvláště v tomto měsíci máji v rodinách, mezi přáteli a ve farnosti společně recitoval svatý růženec nebo nějaká modlitba k Ježíši a Panně Marii!“ (*Katecheze papeže Františka, nám. sv. Petra, 1. 5. 2013*)

B) STRUKTURA RŮŽENCE

Z kolika Zdrávasů je tvořen nyní svatý růženec?

Je tvořen 200 *Zdrávasy*, rozdělené na desátky, seskupené do 4 cyklů s 5 tajemstvími. Každá korunka svatého růžence je tvořena 5 desátkami. Každá korunka růžence vychází jako nástroj pro počítání modliteb po vzoru podobných nástrojů, používaných už v jiných náboženstvích, zvláště u buddhistů (108 zrníček) a u muslimů (99 zrníček, to je počet jmen připisovaných bohu Koránem). Lev X. například v roce 1516 schválil „korunku“ na počest našeho Pána, která se skládala z 33 malých zrníček (léta Krista podle lidové tradice) pro recitaci stejně tolika *Otčenášů* při připojení

pěti větších zrn (rány Kristovy) pro recitaci pěti *Zdrávasů*.

Proč byl v minulosti svatý růženec tvořen 150 Zdrávasy?

Růženec se 150 *Zdrávasy* byl odkazem na 150 žalmů, které jsou součástí liturgie hodin (breviáře), která v minulosti (ale také někdy v přítomnosti) pro neznalé čtení /analfabety/ může být nahrazena každodenním recitováním 150 *Otčenášů*. S rozvojem mariánské úcty byla nabídnuta lidu recitace 150 *Zdrávasů*, když tato biblická modlitba neměla ještě druhou část, která byla připojena v XV. století.

C) DŮLEŽITOST RŮŽENCE

Jaký je vztah mezi růžencem a každodenním životem?

„Naše srdce, potvrdil bl. Jan Pavel II. v prvním roce pontifikátu, může zahrnout do těchto desátek růžence všechny skutečnosti, které vytvářejí život jedince, rodiny, národa, církve a lidstva“. A právě nad tímto „antropologickým zahrnutím“ růžence se zastavuje papež a definuje ho jako „tajemství pro otevření se snadněji hlubokému a vtahujícímu poznání Krista skrze Marii“, ale také jako způsob žádání o pomoc Krista pro „tolik problémů, ostnů, námah a plánů, které poznačují náš život“. Růženec je také odpovědí na onen „obnovený požadavek meditace“, typický pro naši dobu.

V jakém smyslu je růženec modlitbou za mír a za rodinu?

Mír a rodina, to jsou pro papeže bl. Jana Pavla II. dvě zvláštní oblasti, ve kterých se modlitba růžence ukazuje schopnou, aby dala naději pro „méně temnou budoucnost“.

- „Růženec je modlitbou orientovanou svou přítomností na mír“, píše bl. Jan Pavel II. v citovaném apoštolském listu z roku 2002, „také kvůli plodům lásky, které vytváří - „touha přijímat, bránit a podporovat život, vzít na sebe utrpení dětí ve všech částech světa“; „svědčit o blahoslavenstvích v každodenním životě“, „stát se 'Šimonem Cyrenejským' pro každého bratra, zlomeného bolestí a drceným zoufalstvím“. Stát se, řečeno jedním slovem „tvůrci míru ve světě“ a „doufat, že i dnes

'bitva', tak těžká jako je bitva o mír, může být vyhrána".

- Další kritické místo našeho času, pro které bl. Jan Pavel II. žádal přídavek úsilí, je úbočí rodiny. Zvýšená praxe modlitby růžence v křesťanských rodinách podporovaná širší pastorační rodiny, může vytvořit podle papeže, nejlepší příležitost pro:
 - živení rodinné modlitby, která je tak důležitá i dnes;
 - svěřením do modlitby růžence cesty růstu dětí;
 - pomoc rodičům, aby překlenuli kulturní vzdálenost mezi generacemi;
 - znovuoobjevení ticha;
 - napomáhání tomu, aby byli spolu a aby komunikovali v modlitbě mezi různými členy rodiny.

Je růženec mariánskou modlitbou?

Růženec není podstatně modlitbou obrácenou k Marii, ale je modlitbou s Marií, není tudíž modlitbou mariánskou, ale je modlitbou podstatně kristologickou. Tajemství, která předkládá, dávají do středu hlavní osobu: Ježíše Krista.

Existuje také misijní růženec?

Ano, a je velmi působivý: bílý desátek je pro starou Evropu, aby byla schopna znovu si přivlastnit tu evangelizující sílu, která zrodila tolik církví; žlutý desátek je za Asii, která vybuchuje životem a mladostí; zelený desátek je za Afriku, zkoušenou utrpením, ale připravenou k hlásání; červený desátek je za Ameriku, líheň nových misionářských sil; modrý desátek je za kontinent Oceánie a Austrálie, který očekává vzlínavější šíření evangelia.

Co je to růženec za svět?

Růženec za svět je modlitba **miliónu růženců**, které se modlí po dobu dvou set dní především za mír ve světě. Růženec se modlí od října do května každý den od pondělí do soboty za jednu konkrétní zemi. Kdo se chce o této modlitbě více informovat a přidat se k ní, může si prohlédnout webové stránky

(<http://www.ruzeneczasvet.cz>) a zaregistrovat se na odkaze: <http://www.ruzeneczasvet.cz/index.php?page=registrace>

D) TAJEMSTVÍ RŮŽENCE

- **RADOSTNÁ TAJEMSTVÍ** (*pondělí a sobota*)
 - V prvním radostném tajemství se kontempluje zvěstování anděla Nejsvětější Panně Marii: „Anděl k ní vstupuje a říká: „Buď zdráva, milostiplná, Pán s tebou... Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš“ (Lk 1, 28.31).
 - Ve druhém radostném tajemství se kontempluje návštěva Nejsvětější Panny Marie u Alžběty: „Když Alžběta uslyšela Mariin pozdrav, pohnulo se dítě v jejím těle...“ (Lk 1, 41).
 - V třetím radostném tajemství se kontempluje Ježíšovo narození v betlémské jeskyni: „I porodila svého prvorozeného syna, zavinula jej do plenek a položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechem“ (Lk 2, 7).
 - Ve čtvrtém radostném tajemství se kontempluje uvedení Ježíše do chrámu Marii a Josefem: čtyřicet dní po narození Ježíše Maria a Josef „přinesli Ježíše do Jeruzaléma, aby s ním předstoupili před Hospodina ...“ (Lk 2, 22).
 - V pátém radostném tajemství se kontempluje nalezení Ježíše v chrámu: „...Což jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce? Jeho matka uchovávala to vše ve svém srdci“ (Lk 2, 49- 51).
- **TAJEMSTVÍ SVĚTLA** (*čtvrtek*)
 - V prvním tajemství světla se kontempluje Ježíšův křest v Jordáně: „V těch dnech přišel Ježíš z Nazareta v Galilei a byl v Jordánu od Jana pokřtěn... A z nebe se ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil“ (Mk 1, 9-11).
 - V druhém tajemství světla se kontempluje Ježíš na svatbě v Káně: „Matka řekla služebníkům: „Udělejte, cokoli vám nařídí.“ Tak učinil Ježíš v Káně Galilejské počátek svých znamení a zjevil svou slávu. A jeho učedníci v něho uvěřili“ (Jn 2, 5, 11).

- Ve třetím tajemství světla se kontemplanuje hlásání Božího království: „Když byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a kázal Boží evangelium. Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangelium“ (Mk 1,14 - 15).
- Ve čtvrtém tajemství světla se kontemplanuje Ježíšovo proměnění: „Za týden po této rozmluvě vzal Ježíš s sebou Petra, Jana a Jakuba a vystoupil na horu, aby se modlil. A když se modlil, nabyla jeho tvář nového vzhledu a jeho roucho bělostně zářilo“ (Lk 9, 28-29).
- V pátém tajemství světla se kontemplanuje ustanovení eucharistie: „Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal, lámal a dával učedníkům se slovy: „Vezměte, jezte, toto jest mé tělo.“ Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: „Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má krev, která zpečetňuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů“ (Mt 26, 26-28).
- **BOLESTNÁ TAJEMSTVÍ** (úterý - pátek)
 - V prvním bolestném tajemství se kontemplanuje Ježíšova agónie v Getsemanech: „Ježíš v úzkostech zápasil a modlil se ještě usilovněji, jeho pot kanul na zem jako krupěje krve“ (Lk 22, 44).
 - Ve druhém bolestném tajemství se kontemplanuje bičování Ježíše: „Tehdy dal Pilát Ježíše zbičovat“ (Jn 19, 1).
 - Ve třetím bolestném tajemství se kontemplanuje korunování Ježíše trním: „... upletli korunu z trní a posadili mu ji na hlavu...“ (Mt 27, 29).
 - Ve čtvrtém bolestném tajemství se kontemplanuje Ježíšova cesta na Kalvárii, když nese kříž: „Tu jim ho vydal, aby byl ukřižován, a oni se Ježíše chopili. Nesl svůj kříž a vyšel z města na místo zvané Lebka, hebrejsky Golgota“ (Jn 19, 16-17).
- V pátém bolestném tajemství se kontemplanuje Ježíš ukřižovaný a zemřelý na kříži: „Tam ho ukřižovali ... Když Ježíš okusil octa, řekl: „Dokonáno jest.“ A nakloniv hlavu skonal“ (Jn 19, 18-30).
- **SLAVNÁ TAJEMSTVÍ** (středa - neděle)
 - V prvním slavném tajemství se kontemplanuje Ježíšovo vzkříšení: „Anděl řekl ženám: „Vy se nebojte. Víím, že hledáte Ježíše, který byl ukřižován. Není zde, byl vzkříšen, jak řekl.“ (Mt 28, 5-6).
 - Ve druhém slavném tajemství se kontemplanuje Ježíšovo nanebevstoupení: „Když jim to Pán řekl, byl vzat vzhůru do nebe a usedl po pravici Boží“ (Mk 16, 19).
 - Ve třetím slavném tajemství se kontemplanuje sestoupení Ducha Svatého na apoštoly s Marií ve večeřadle: „A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden, všichni byli naplněni Duchem Svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat“ (Skutky 2, 3-4).
 - Ve čtvrtém slavném tajemství se kontemplanuje nanebevzetí Nejsvětější Panny Marie: „...že se mnou učinil veliké věci ten, který je mocný. Svaté jest jeho jméno...“ (Lk 1, 49).
 - V pátém slavném tajemství se kontemplanuje korunovace Nejsvětější Panny Marie, Královny nebe a země: „A ukázalo se veliké znamení na nebi: Žena oděná sluncem, s měsícem pod nohama a s korunou dvanácti hvězd kolem hlavy“ (Zj 12, 1).

NB: Pro prohloubení tématu čtěte následující dokumenty:

- KATECHISMUS KATOLICKÉ CÍRKVE; KOMPENDIUM KKC
- JAN PAVEL II., *ROSARIUM VIRGINIS MARIAE*

Poznámka – Citace z Katechismu katolické církve nebo Kompendia odpovídají v některých případech italskému vydání. Katecheze je zpracována podle předlohy vypracované Mons. Raffaello Martinelli (http://www.sancarolo.pcn.net/argomenti_nuovo/pagina0.html)
Katecheze naleznete: <http://spolotcepie.signalny.cz/>

